

POMOGÁTS BÉLA

A kapu előtt valóságos tömeg gyűlt össze. Rokonok, barátok, írók, költők, irodalmárok, távolabbi ismerősök. Lehettek vagy százötvenen.

– Hát megjöttél, Béluskám. Már vártunk – kezdte Kuncz Aladár az üdvözlést, mint a Pomogáts-könyvek doyenje, róla írta Béla az első monográfiáját.

Rónay Laci mosolyogva kiintegetett a sorokból, integetett a Bodnár Gyuri és mellette a Juhász Feri, a Szabó Pista, Lukács Laci, a Sipos Gyuszi, aki nemrég érkezett, szinte egyszerre érkeztek, mint hajdan az elemibe. Integetett a Szemplér Feri, aki még emlékezett a pestújhelyi szalonnasütésekre, ott állt Déry Tibor, mellette ágaskodott a kistermetű Radnóti, hogy kilásson a többiektől, nyújtogatta hosszú nyakát az Esterházy Péter, mosolyogva állt a Jékely Zoli, mellette a Cselényi, a Takáts Gyuszi, a Faludy, kicsit távolabb tőlük Kassák és Berzsenyi. De ott voltak az erdélyiek is mind: Berde Mária, Dsida Jenő, a Kányádi Sanyi, Horváth Imre, Szilágyi Domokos, Páskándi Géza, Szöcs Géza és még sokan mások.

– Már vártunk – folytatta Kuncz Aladár, – persze ezt nem illik mondani, tekintettel a lentiekre, de most nézzünk el fölöttük, előbb-utóbb úgyis idejönnek ők is. Hiányzol nekik, tudom, nagyon hiányzol. Már örökre hiányzol a Klárinak, akit otthagytál. S ahogy most kimondom a nevét, meg kell valljam, irigyeltelek, amikor ötvenkilenc évvel ezelőtt elvetted, mert nagyon szép lány volt.

– Szép most is – kiáltotta be a Béládi Zsófi. Erre megszólalt a Rónay Laci: – És nem feledjük azokat a remek vacsorákat, a finom francia sajtokkal, amikor még mindnyájan együtt voltunk. Mások is bekiabáltak, mondták az emlékeiket a vendéglátásról, a harmincezer könyvről körbe a falakon, a Villányi úti lakás melletti kis lakásról, ahol napokra kvartélyt kaptak a Párizsból, Erdélyből, Újvidékről hazautazó határon túliak. Egész zsvajj támadt, és Kuncz Aladár nehezen tudta visszavenni a szót.

– A Sztoján egyszer azt mondta, hogy a neved valami szerb ágyúalkatrészt jelent, ezen jót mulattunk a Cinivel meg a Kardos Gyurival. De aztán jött a Gáldi, és az orosz pomogátý szóra figyelmeztetett: segíteni. És te valóban sokat segítettél, azoknak ott lenn, sokan meg sem érdemelték, de sokat segítettél nekünk is, akik már hosszú ideje itt vagyunk. Írtál rólunk, emlékeztetted őket, hogy a sok gondjuk, bajuk mellett azért mi is létezők. Nemcsak voltunk. Életben tartottad a verseinket, regényeinket, tanulmányainkat. Ahogy írtál rólunk, szinte betoppantunk hozzájuk élő valónkban. Életük része lettünk újra, és így a messzeségből talán mi is segíteni tudtunk ebben-abbban.

Hiányzol a barátaidnak, hiányzol mindenkinek, aki ismert. De hiányzol az irodalomnak, hiányzol a szellemi életnek. Alighanem pótolhatatlanul. Mert hányan vannak, akik európai szemhatárral olyan egységes egészben látnák a magyar kultúra, a magyar irodalom életútját mint te, ki fogja folytatni és tetralógiává építeni azt a hatalmas trilógiát, amit te Erdély magyar irodalmáról készítettél. És hiányzol a magyar értelmes értelmiségnek, mert, ahogy feljöttél ide közénk, ott lenn már alig maradt valami abból, amit hat évtizeden át képviseltél, amiről írtál és írtál, azt a rengeteget, talán van annyi, mint a Jókai-összes. Mondtad és mondtad a törvényszerű összefüggéseket, mondtad a becsületes józanságot, mondtad a megítélések észszerűségének

lehetőségét. Miközben ott körülöttem alig visszafordítható folyamatok indultak el rossz és még rosszabb irányba. A „szellem napvilága”? Már a maradék utópiákban sem szerepel.

Nehéz korszakban évekig álltál az Írószövetség élén, mert rajtad keresztül érintkezésbe tudtak lépni egymással kibékíthetetlen ellentétek. Azóta már ez sem létezik.

Még 2003-ban Így írtál: „...nem pusztán arról van szó, hogy Magyarország az Európai Unió tagja lesz, és ez mind gazdasági, mind politikai tekintetben (ha nem is azonnal) átalakíthatja belső és külső viszonyait. Ennél jóval többet várhatunk az uniós integrációtól. Így az ország és a szomszédai történelmileg sohasem szerencsésen alakult viszonyának valamiféle rendezését [...] a magyar kultúra és különösen a nemzeti tekintetben legfontosabb értékhordozó /a/ magyar irodalom európai jelenlétének és integrációjának tágabb lehetőségét.”

Így írtál még 2003-ban, aztán mi lett ebből is? Na, de ne politizáljunk, és egyáltalán, elég a szóból, elég a beszédből. Most már hallgatni kell, csendben lenni és utat engedni.

Lacika, Gyuszi kedves, Pista drága, Feri, Gyurika, Miklós, legyetek szívesek, húzódjatok egy kicsit arrébb, adjatok helyet, hadd menjen át Béla a kapun.

Már várja Péter és az Úr.

Kenyeres Zoltán